

ΠΡΟΣΟΧΗ

- **ΕΜΒΟΛΙΑΣΤΕ** τους σκύλους και τις γάτες σας με αντιλυσσικό εμβόλιο στον κτηνίατρο σας!
- **ΣΗΜΑΝΕΤΕ** το σκύλο σας στον κτηνίατρο σας!
- **ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ** σκύλους ελεγμένους για Λύσσα ιδιαίτερα όταν προέρχονται από Βαλκανικές χώρες και Τουρκία!
- **ΑΝ ΔΑΓΚΩΘΕΙΤΕ** από οικόσιτο ζώο ή ζώο της άγριας πανίδας ξεπλύνετε το τραύμα με άφθονο νερό και σαπούνι και απευθυνθείτε ΑΜΕΣΑ στο θεράποντα γιατρό σας ή στο Κέντρο Υγείας της περιοχής σας!
- **ΜΗΝ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΠΕΤΕ ΤΑ ΖΩΑ ΣΑΣ!** Τα αδέσποτα αποτελούν σημαντική πηγή μετάδοσης της λύσσας σε άλλα ζώα και στον άνθρωπο.
- **ΕΜΒΟΛΙΑΣΤΕΙΤΕ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ** εάν έρχεστε σε ΑΜΕΣΗ επαφή με ζώα της άγριας πανίδας!

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΛΥΣΣΑ
Εχθρός προ των πυλών
& ΠΡΟΛΗΨΗ
& ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Χρήσιμα τηλέφωνα και δικτυακοί τόποι

1. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Τηλ.: 210 52 02901 και 210 52 26769 Fax: 210 52 02935

www.hva.gr, www.facebook.com/PKS.HVA

2. Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη Λύσσα των Ζώων

Νεαπόλεως 125, Αγία Παρασκευή, Αθήνα, Τηλ, 2106011499

3. ΚΕΕΛΠΝΟ Κέντρο Ελέγχου Πρόληψης Νοσημάτων

Τηλεφωνικό Κέντρο ΚΕΕΛΠΝΟ: 210 52 12000

210 52 12054 (24ωρη επικοινωνία)

www.keelpno.gr e-mail: info@keelpno.gr

kerix@keelpno.gr

Τι είναι; Η λύσσα είναι μια θανατηφόρος ζωοανθρωπονόσος, που οφείλεται σε στελέχη του ραβδοϊού Lyssavirus. Πρόκειται για μια οξεία ιογενή λοίμωξη του κεντρικού νευρικού συστήματος. Η λύσσα προσβάλλει όλα τα θερμόαιμα θηλαστικά και στον άνθρωπο η νόσος παίρνει τη μορφή εγκεφαλίτιδας.

Πώς μεταδίδεται; Ο ιός μεταδίδεται μέσω του σιέλου, συνήθως από δάγκωμα λυσασμένου ζώου ή κατά την επαφή του σιέλου με σημεία του δέρματος και των βλενογόνων που φέρουν τραύματα.

Πόσος χρόνος χρειάζεται για να εκδηλωθεί;

Η περίοδος επώασης του ιού διαρκεί 20-40 ημέρες στον άνθρωπο ενώ στα άλλα ζώα 15-30 ημέρες, ωστόσο, έχουν καταγραφεί και περιστατικά εκδήλωσης της νόσου μετά από 3 χρόνια.

Σε μια τυχαία «συνάντηση» με κάποια αλεπού ή άλλο άγριο ζώο πόσο κινδυνεύει ο σκύλος μας από λύσσα;

Στις «ευαίσθητες περιοχές» υπάρχει πάντα ο κίνδυνος οι ποιμενικοί και οι κυνηγετικοί σκύλοι να έρθουν σε επαφή με μολυσμένα ζώα της άγριας πανίδας (αλεπούδες, λύκους, κουνάβια) και κατά την συμπλοκή τους να αλληλοτραυματιστούν και έτσι να μολυνθούν.

Ποια είναι τα συμπτώματα;

α. στον άνθρωπο

κόπωση, πυρετός, πονοκέφαλος, διαστολή της κόρης του οφθαλμού, σιελόρροια, έντονος ερεθισμός στο σημείο δαγκώματος, σπασμοί μυών, σπασμοί κατά την κατάποση, απώλεια αισθήσεων, παράλυση, θάνατος

β. στο σκύλο

Αλλαγή συμπεριφοράς, νευρικότητα, ευαιρεθιστότητα, άφθονη σιελόρροια, έντονος ερεθισμός στο σημείο δαγκώματος, έντονη επιθετικότητα ή κατάπτωση, αλλοίωση φωνής (γάβγισμα), σπασμοί, παράλυση, θάνατος

Πως γίνεται η διάγνωση στον άνθρωπο;

Η υποψία της νόσου βασίζεται στο ιστορικό και την κλινική εικόνα του ασθενούς (συμπτώματα). Στη συνέχεια επιβεβαιώνεται με ειδικές αιματολογικές εξετάσεις.

Πως γίνεται η περιποίηση του τραύματος σε περίπτωση δαγκώματος από λυσσώδη ζώο;

Η τοπική περιποίηση του τραύματος σε περίπτωση δαγκώματος από κατοικίδιο ή άγριο λυσσώδη ζώο θεωρείται ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ. Συγκεκριμένα το τραύμα άμεσα καθαρίζεται ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ, με νερό και σαπούνι ή έστω μόνο με νερό για 15 λεπτά τουλάχιστον. Η χρήση του αντιτετανικού και αντιλυσσικού ορού, καθώς και η περαιτέρω διαχείριση του τραύματος γίνεται μόνο με τον θεράποντα ιατρό.

Πως γίνεται η διάγνωση στα ζώα;

Η διάγνωση γίνεται αρχικά από την κλινική εικόνα, αλλά επιβεβαιώνεται μόνο με εργαστηριακή απομόνωση του ιού της λύσσας από τον εγκέφαλο των μολυσμένων ζώων. Η εργαστηριακή διάγνωση της λύσσας στη Ελλάδα πραγματοποιείται στο Εργαστήριο Ιολογίας του Ινστιτούτου Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων του Κέντρου Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Αθηνών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (Νεαπόλεως 25-Αθήνα), το οποίο αποτελεί και το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη Λύσσα.

Πώς αντιμετωπίζεται στον άνθρωπο;

Η νόσος δεν αντιμετωπίζεται αλλά προλαμβάνεται. Η θεραπεία στοχεύει στην ανακούφιση του ασθενούς καθώς πρόκειται για μια εξαιρετικώς σοβαρή λοίμωξη, που σε συντριπτικό ποσοστό των περιπτώσεων καταλήγει στο θάνατο. Η πρόληψη της νόσου σε άτομα που ήλθαν σε άμεση επαφή με λυσσώδη ζώο βασίζεται στην ΕΓΚΑΙΡΗ και ΑΜΕΣΗ χορήγηση της απαραίτητης αγωγής που είναι ο αντιλυσσικός ορός και το αντιλυσσικό εμβόλιο με τις οδηγίες του ιατρού.

Πώς αντιμετωπίζεται στα ζώα;

Το λυσσώδη ζώο συλλαμβάνεται και απομονώνεται από εξουσιοδοτημένο και εκπαιδευμένο για το σκοπό αυτό προσωπικό, για 15 ημέρες, εξετάζεται από κτηνίατρο και στην περίπτωση που δεν εκδηλώσει συμπτώματα λύσσας εμβολιάζεται κατά της λύσσας, εάν δεν είναι ήδη εμβολιασμένο και αφήνεται ελεύθερο. Στην περίπτωση που η σύλληψη και απομόνωση του ζώου δεν είναι δυνατή αυτό θανατώνεται υποχρεωτικά. απομόνωση του ζώου δεν είναι δυνατή αυτό θανατώνεται υποχρεωτικά.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΡΟΛΗΦΘΕΙ;

- ▶ Με **ΑΝΤΙΛΥΣΣΙΚΟ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟ** όλων των ζώων, από τον κτηνίατρο που είναι ο μόνος που μπορεί να εκτελέσει και να επιβεβαιώσει τον εμβολιασμό.
- ▶ **Αγοράζοντας κατοικίδια ζώα από αξιόπιστες πηγές**, που να συνοδεύονται από τα απαραίτητα έγγραφα (βιβλιάριο εμβολιασμών ή διαβατήριο).
- ▶ **Συμβάλλοντας στη μη αύξηση του αριθμού των αδέσποτων ζώων** με τη μη εγκατάλειψη των κατοικίδιων ζώων και με την υποχρεωτική **σήμανση** τους.
- ▶ **Δηλώνοντας ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΜΕΣΑ** τα **ΥΠΟΠΤΑ** κρούσματα σε ζώα (οικόσιτα ή άγρια), προκειμένου να παρέμβουν οι κτηνιατρικές υπηρεσίες
- ▶ **Αποφεύγοντας την άμεση επαφή** με άγνωστα οικόσιτα καθώς και τυχόν τραυματισμένα ή καταβεβλημένα άγρια ζώα.
- ▶ **Κάνοντας προληπτικό αντιλυσσικό εμβολιασμό των ατόμων που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο είτε λόγω επαγγέλματος** (κτηνίατροι, εργαζόμενοι σε ζωολογικούς κήπους, δασοφύλακες όλο το εργαστηριακό προσωπικό κλπ) είτε λόγω διαμονής σε χώρες όπου υπάρχουν περιστατικά λύσσας σε σκύλους.